

سیدجلال ساداتیان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

برجام بایک تصمیم بزرگ سیاسی احيامی شود

آرمان ملی - علیرضا پورحسین:

شنیدن برخی شائبه‌ها در خصوص تغییر دوباره در تیم مذاکره کننده ایران در وین حرف و حدیث‌های زیادی در این خصوص ایجاد کرد اما فارغ از این مسائل و تکذیب‌های صورت گرفته این مساله به ذهن خطور می‌کند که آیا اساسا در این برهه زمانی تغییر در تیم مذاکره کننده ایران می‌تواند کمکی به روند دیپلماتیک کند یا خیر. این شائبه‌ها در حالی مطرح می‌شود که منطقه خاورمیانه شاهد یکی از مهم‌ترین سفرهای چند سال اخیر خود است. اگرچه دستور کارهای زیادی برای سفر بایدن به ریاض تعریف شده است اما تنها یک دلیل برای این سفر وجود دارد و آن اقدامی نامیدانه از سوی بایدن برای متقاعد کردن ریاض به افزایش تولید نفت خود برای کاهش قیمت‌های بی‌سابقه بنزین در آمریکا است، در حالی که تنها چند ماه به انتخابات میان دوره‌ای کنگره باقی مانده است در این میان بسیاری از متخصصان بر این باور هستند که این یک اشتباه و حشتناک است، به ویژه زمانی که مقادیر برابر نفت، با حصول یک توافق هسته‌ای جدید با ایران آزاد خواهد شد. تعمیق روابط با عربستان و استعاض از پرداختن به عوامل اصلی وابستگی آمریکا به نفت، تنها هزینه‌های دنباله کردن سیاست‌های معقول‌تر را افزایش خواهد داد. در راستای بررسی این مسائل «آرمان ملی» گفت‌وگویی با سیدجلال ساداتیان، سفیر پیشین ایران در بریتانیا داشته است که در ادامه می‌خوانید:

اساسا تغییر در تیم مذاکره کننده هسته‌ای می‌تواند نتایج مثبتی برای کشور در پی داشته باشد؟

امروز در برهه‌ای از مذاکرات میان ایران و طرف‌های برجام قرار گرفته‌ایم که نیاز است تا یک تصمیم گیری سیاسی صورت گیرد. امروز به علت اینکه تصمیمی از سوی هیچ طرفی گرفته نمی‌شود، مذاکرات وارد بن‌بست شده است. پیش از این در خصوص مسائل فنی و حقوقی صحبت می‌شد و پس از پایان این مباحث وارد عرصه سیاسی جهت تصمیم گیری شدیم. باید توجه داشت که نه ایران و نه آمریکا علاقه ندارند که پایان و شکست مذاکرات برجام را اعلام کنند. این خواسته هیچ یک از طرفین نیست و تقریباً هیچی خواستار رسیدن به توافق هستند. وزیر خارجه ایران نیز به صراحت اعلام کرده که آماده است تا به میز مذاکرات بازگردند. در چنین شرایطی مشخصا تغییر نمی‌تواند نتیجه خاصی در پی داشته باشد.

غربی‌ها در مقابل عدم عدول ایران در خصوص خطوط قرمز دست به چه اقدامی خواهند زد؟

امروز با توجه به اینکه ایران از خطوط قرمز خود عدول نکرده است، تلاش‌ها برای اینکه پرونده ایران به شورای امنیت ارجاع داده شود، بیشتر شده است. تلاش‌ها برای امنیتی شدن پرونده ایران بیشتر شده است و کاری که ترامپ نتوانست آن را انجام دهد شاید بایدن بتواند انجام دهد و با کمک شرکای اروپایی خود مکانیزم ماشه را فعال سازد. اروپا سعی می‌کند تا میانجی‌گری کند اما به نظر می‌رسد در این عرصه ناموفق بوده است زیرا در عمل شاهد هیچ اقدام جدیدی نبوده‌ایم و از سفر موروا به تهران نیز زمان زیادی می‌گذرد. هر چند قطعنامه شورای احکام قصد ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت را نداشته باشد و حتی در صورت ارجاع، قطعنامه در آن نهاد مورد توتیو چین و روسیه قرار بگیرد اما این شرایط بر خورد با ایران و اسنپ بک و افزایش تنش را نسبت به تهران فراهم می‌کند به این معنا که با صدور قطعنامه در شورای حکام، شرایط بین‌المللی و افکار عمومی علیه کشور داغ خواهد شد.

صحبت‌های وزیر خارجه در خصوص آمادگی ایران برای بازگشت به میز مذاکره حامل پیام خاصی است؟

مشخصا ایران تمایل دارد تا مذاکرات به نتیجه برسد و وزیر خارجه نیز عنوان کرده است که تلاش‌ها برای رسیدن به توافق در سطح غیر رسمی ادامه دارد که این به معنای تداوم میانجیگری طرف‌های دیگر نظیر اروپا، قطر و عمان است که تلاش می‌کنند نظرات ایران و آمریکا را به یکدیگر نزدیک کنند تا توافق نهایی صورت گیرد. سفر موروا به تهران، عزیمت مقامات ایران به عمان و سفرهای پی در پی مقامات قطری نیز حاکی از این امر است. هنوز فاصله تا رسیدن به توافق زیاد است و به همین علت نمی‌توان به رسیدن به توافق خوش بین بود.

محمد حسینی چگونه به پاستور بازگشت و ماند

روایت یار مخفی احمدی نژاد

ارشاد در نظر گرفت اما اختیار نصب معاون مطبوعاتی و سینمایی را از او گرفت و هر دو را خود نصب کرد. محمدعلی رامین و جواد شفقدری، برخی سایت‌ها به این موضوع اشاره کردند که در آذرماه سال ۹۰ محمود احمدی‌نژاد رئیس‌جمهور وقت طی حکمی سید محمد حسینی وزیر ارشاد را به عنوان رئیس کمیسیون فرهنگی دولت منصوب کرد. پیش از آن اسفندیار رحیم مشایی این سمت را عهده‌دار بود. رئیس وقت مرکز ارتباطات، اطلاعات و تبلیغات دفتر رئیس‌جمهوری با بیان اینکه اسفندیار رحیم مشایی با پیشنهاد خود از ریاست کمیسیون فرهنگی دولت کنار رفته است و نمی‌توان نقش او در جایگزینی حسینی را به راحتی انکار کرد. در مورد دیگر که ۲۰ خرداد ۹۲ بود، لیست ستاد انتخاباتی زنده یاد بهار حامیان مشایی و احمدی‌نژاد برای انتخابات شورای شهر تهران اعلام شد. اسامی اعلام شده به شرح زیر است: عبدالرضا شیخ‌الاسلامی، پروین احمدی‌نژاد، سید یاسر زورهای، سعید کریمی، الهه رضایی، مهندس افشین نبلی، روح... هدایتی، علی دبیحی، محمد ابوالحسنی، هما فلاح، مهندس حسین هاشمی، دکتر غلامرضا کرد زنگنه، مختار علی بهرامی، آتنا آل‌یاسین، اسد... حیدری، مهندس ناصر بختیاری، مسعود رهنما، مهدی طبیبی شیر مرد، فاطمه زرین ماه، علی طهماسبی، مهر داد کارگری، علی حسینی، ولی... صالحی، داوود نظام آبادی، سید محمد حسینی، محمود معربی سینکی، حدیث پازوکی، عین... پنجعلی میانه، مختار جباری. در این نمونه به‌طور رسمی همسویی حسینی با مشایی مشخص است. عبدالرضا دآوری مشاور احمدی‌نژاد هم در سال ۹۵ با بیان خاطره‌ای از حسینی گفته بود که یازدهم شهریور ۸۸ در شی که فرادایش قرار بود از سوی احمدی‌نژاد به عنوان

برنامه حسینی طولانی است

حسینی هنوز هم در صدد پیشرفت است چنانکه سعی می‌کند روسای جمهوری و صاحبان قدرت را از خود راضی نگه دارد. در زمانی که وزیر احمدی‌نژاد بود بر اساس میل او رفتار کرد و اکنون که وزیر رئیس است، می‌گوید: «رئیس جرف دل مردم را زد، او از عدالت، مبارزه با فساد، لزوم سخت‌کوشی دولت، کاهش فاصله طبقاتی، حل مشکلات طبقاتی، حل مساله کرونا، با توجه با آلمان‌های امام و رهبری می‌گفت، رئیس معتقد بود که نباید در وزارت خارجه از حوزه ضعف نگاه کرد، باید بتوانیم منافع ملی را با اقتدار تضمین کنیم».

و معیشت اصلاح‌طلبان و اعتدالیون در صددند با همفکری و هم‌اندیشی افکار عمومی را اقتاع و به سمت و سوی خود هدایت کنند تا در انتخابات سال آینده نخستین سنگر از دست رفته یعنی مجلس را باز پس گیرند. هر چند که باید در این راستا تلاش زیادی صورت گیرد اما تحولات موجود بیانگر همین مساله است.

تکرار تجربه شیرین؟

حدوده سه سال می‌شود که دستان متحد اصلاح‌طلبی و اصولگرایان میانه‌رو و اعتدالیون از سنگر خانه ملت جدا مانده و یک سالی هم می‌شود که مقر خیابان پاستور را از دست داده‌اند. در چنین شرایطی است که زمزمه‌های گردهمایی‌ها و دورهمی‌های سیاسی مؤلفین سابق به گوش می‌رسد. در این راستا اواسط بهمن ماه ۱۴۰۰ بود که خبر جلسه حسن روحانی، ناطق نوری و سید محمد خاتمی حساسی خیرساز شد؛ جلسه‌ای که بعضی‌ها می‌گویند به دعوت روحانی برگزار شد و بعضی‌ها هم گفتند سید حسن خمینی آن را کلید زده است. در همان زمان نیز محمود علیزاده عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران گفت: «آقای روحانی با آقایان ناطق‌نوری، خاتمی، باهنر و لاریجانی جلساتی داشته است. اسحاق جهانگیری هم در جلسات روحانی با سران اصلاحات حضور دارد و هم فکری می‌کند. همتی و اسحاق جهانگیری با کارگزاران در ارتباط هستند و موضوعاتی را در زمینه‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار می‌دهند.» اکنون چند ماهی از آن دیدار روحانی و خاتمی و سید حسن خمینی می‌گذرد که دوباره دیدار این سه شخصیت مطرح می‌شود و این بار رسانه‌های دولتی آن هم با چاشنی نگرانی، خیرش را منتشر می‌کنند. هر چند این دیدارها نمی‌تواند بدون ارتباط با انتخابات‌های آتی و شرایط کنونی باشد. هم‌اکنون می‌رسد هر چه به پیش برویم بیش از پیش شاهد این دست جلسات میان سران اصلاحات و احتمالا عدم رای اعتماد بعدی آن عمل ائتلاف مجدد اصلاحات و اعتدال برای بازگشت گام به گام به قدرت بی‌تأثیر نخواهد بود. فقط باید به انتظار نشست و روند امور در زمان و زمانه را تماشا نشست.

تشکیل کارگروه دولت و مجلس

همراه دولت و مجلس برای حل مشکلات ضروری است. نماینده مردم تبریز گفت: بین دولت و مجلس کارگروهی متشکل از اعضای دو طرف تشکیل شده که این کارگروه حکمیت و ارزیابی و تصمیم‌نهایی در مورد وزاری که دربار آن‌ها علامت سوال یا ابهامات جدی عملکردی از جانب نمایندگان وجود دارد، را بر عهده دارد. علیرضا بیگی ادامه داد: مقرر شده است که اگر در این کارگروه درخواست‌های نمایندگان برای استیضاح حکم داد، دولت بررسی قرار گرفت و حکمیت بر استیضاح وزیر حکم داد، دولت بر اساس این نظر عمل کرده و خود وزرا بدون طی مراحل استیضاح و احتمالا عدم رای اعتماد بعدی آن عمل کنند تا کشمکش بین دولت و مجلس در اثر استیضاح رخ ندهد و اسباب تضعیف دولت مهیا نشود و زمان مجلس و دولت نیز برای این امر گرفته نشود. وی با بیان اینکه «این کارگروه اعلام شده بین دولت و مجلس برای ارزیابی از عملکرد وزاری دولت تشکیل شده است» تصریح کرد: به نظر می‌رسد استعفا‌ی آقای عبدالملکی نیز بر همین اساس بود.

رئیس در اصل نقطه اتصال تمام اصولگرایان است

نباید رئیسی را مقصر همه مشکلات دانست. فعال سیاسی اصلاح‌طلب درباره تغییر و تحول در دولت و پذیرفتن استعفا‌ی وزیر کار از طرف رئیس‌جمهور و اینکه در آن تغییر و تحولات در دولت ادامه خواهد داشت عبدالملکی انتخابی اشتباه برای تصدی مسئولیت وزارت در مدت مسئولیتش کارهای خوبی انجام نداد. او یکسری افراد بی‌تجربه را در رأس کار گذاشت، سطح بالای نارضایتی بین کارکنان وزارتخانه کاملا مشهود بود و در مسئولیت‌های وزارتخانه انتصاب‌های فامیلی از همسر و برادر همسرش تا سایر آشنایانش داشت. وی عبدالملکی را از جمله وزرای ضعیف دولت سیزدهم خواند و اظهار کرد: در مجموع کار مثبتی در این مدت از آقای عبدالملکی ندیدیم.

عبدالملکی انتخابی اشتباه بود

وزیر کار نخستین وزیر دولت سیزدهم بود که کناره‌گیری کرد. یک فعال سیاسی درباره نگاه منتقدان به استعفا‌ی عبدالملکی وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی گفت: از ابتدا معلوم بود که آقای عبدالملکی انتخابی اشتباه برای تصدی مسئولیت وزارت در مدت مسئولیتش کارهای خوبی انجام نداد. او یکسری افراد بی‌تجربه را در رأس کار گذاشت، سطح بالای نارضایتی بین کارکنان وزارتخانه کاملا مشهود بود و در مسئولیت‌های وزارتخانه انتصاب‌های فامیلی از همسر و برادر همسرش تا سایر آشنایانش داشت. وی عبدالملکی را از جمله وزرای ضعیف دولت سیزدهم خواند و اظهار کرد: در مجموع کار مثبتی در این مدت از آقای عبدالملکی ندیدیم.

نگره

اندیشکده پروکینگز از بی‌نتیجه بودن تحریم روایت کرد

احیای برجام تنها گزینه موجود ایران و آمریکا؟

آرمان ملی: اندیشکده آمریکایی در مقاله‌ای تأکید کرد که احیای برجام به‌رغم کاستی‌ها تنها گزینه موجود است و در صورت عدم توافق، ایالات متحده نمی‌تواند فشار اقتصادی کافی ایجاد کند تا منابع موجود برای فعالیت‌های هسته‌ای، موشکی و منطقه‌ای ایران را تحت فشار قرار دهد. رابرت آینه‌پورن، مقام ارشد اسبق اداره کنترل تسلیحات وزارت خارجه آمریکا و تحلیلگر ارشد اندیشکده بروکینگز مقاله‌ای مفصل با عنوان احیای برجام جایگزین بهتری است - اما آیا می‌توان آن را پایدار کرد؟ برای اندیشکده نوشته است که در فرازهای از آن آمده است: تقریبا به حل تمامی مسائل، مذاکرات احیای برجام بر سر تقاضای ایران که دولت بایدن در برابر آن مقاومت کرده بود مبنی بر خروج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از ایالات متحده به بن‌بست رسیده است. فهرست سازمان‌های تروریستی خارجی (FTOs) و موضوع خروج سپاه از لیست تا حد زیادی نمادین است و تأثیر عملی کمی بر فشارهای اقتصادی پیش روی این سازمان دارد. اما اهمیت سیاسی آن در تهران و واشنگتن بسیار زیاد است. اگرچه گزارش‌ها حاکی از آن است که مذاکره‌کنندگان اروپایی در حال تجدید تلاش‌های خود برای یافتن راهی برای پایان دادن به بن‌بست هستند، چشم‌انداز انجام این کار در بهترین حالت نامشخص است و مقامات دولت بایدن نسبت به دستیابی به توافق برای بازگشت به برجام بدبین شده‌اند. اما قبل از پایان مذاکرات، دولت باید نگاهی بی‌طرفانه به پیامدهای عدم وجود توافق هسته‌ای داشته باشد و آن نتیجه را با جایگزین احیای برجام مقایسه کند. در چنین مقایسه‌ای، برجام احیا شده، به‌رغم کاستی‌های که دارد، انتخاب بهتری است. احیای برجام می‌تواند از تبدیل ایران به یک کشور دارای سلاح هسته‌ای حداقل برای هشت سال دیگر جلوگیری کند و چشم‌انداز یک رویارویی نظامی در سطح منطقه را کاهش دهد. در صورت عدم توافق، ایالات متحده نمی‌تواند فشار اقتصادی کافی ایجاد کند تا منابع موجود برای فعالیت‌های هسته‌ای، موشکی و منطقه‌ای ایران را تحت فشار قرار دهد یا تهران را مجبور به پذیرش توافق هسته‌ای محدودتر از برجام کند. چشم‌پوشی از بازگشت به برجام همچنین دست ایران را به منظور گسترش برنامه‌های هسته‌ای باز خواهد گذاشت. همان‌گونه که دولت بایدن در ژانویه ۲۰۲۲ به اسرائیلی‌ها اعلام کرد که زمان گریز هسته‌ای ایران به شش تا نه ماه کاهش یافته است.

تحریم علیه تهران بی‌فایده خواهد بود

با این حال، یک توافق احیا شده، مطمئناً هدف انتقاد شدید، هم در داخل و هم از سوی شرکای آمریکا در خاورمیانه خواهد بود، و بار دیگر پرسش دوام آن را در برابر تحولات سیاسی آینده و انتقال ریاست‌جمهوری مطرح می‌کند. آینه‌پورن در ادامه نوشت که بسیاری از محدودیت‌های هسته‌ای و سایر محدودیت‌های برجام و شورای امنیت سازمان ملل متحد و قطعنامه ۲۲۳۱ مدت زمان محدودی دارد. در اینجا تاریخ انقضای مفاد کلیدی آمده است: اکتبر ۲۰۲۰؛ بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، انتقال تسلیحات متعارف به ایران و از ایران ممنوع بود خاتمه یافت. اکتبر ۲۰۲۳؛ محدودیت‌های مربوط به فعالیت‌های موشکی تحت قطعنامه ۲۲۳۱ پایان می‌یابد. از سال ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۹؛ محدودیت‌های مربوط به فعالیت‌های تحقیق و توسعه برای سانتر فیفوی‌های پیشرفته کاهش یافته و سپس پایان می‌یابد. ۲۰۲۶؛ محدودیت در تعداد سانتر فیفوی‌های نصب شده (۵۰۶۰) پایان می‌یابد. ۲۰۳۱؛ سقف در سطح غنی سازی (۶۷.۳ درصد) و ذخایر اورانیوم غنی شده (۳۰۰ کیلوگرم) و ممنوعیت بازفرآوری سوخت مصرف شده، ساخت رآکتورهای جدید آب سنگین و غنی سازی در تأسیسات فرود خاتمه می‌یابد. مقاله با اشاره به شکست کارزار فشار حداکثری ترامپ علیه ایران و هرگونه اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران در ادامه تأکید کرد که تأثیر چندانی نخواهد داشت و با وجود اقدامات تنبیهی آمریکا علیه چین برای معاملات نفتی با ایران، بکن همچنان برای همکاری‌ها با ایران به منظور دور زدن تحریم‌ها مصمم است. آینه‌پورن در این مقاله همچنین تأکید کرد که با وجود شرکای استراتژیک ایران یعنی چین و روسیه اعمال تحریم‌ها از سوی شورای امنیت سازمان ملل علیه تهران بی‌فایده خواهد بود. به‌گونه‌ای که نه تنها افزایش فشارها غیرممکن خواهد بود بلکه حفظ فشارهای فعلی نیز بسیار دشوار می‌شود. ایران فعلا نه اقداماتی را برای دور زدن تحریم‌ها دنبال کرده است، علاوه بر این، کشورهای کلیدی اجزای تحریم‌های خود را کاهش داده‌اند. وی در ادامه همچنین نوشت که صادرات نفت ایران به چین در سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ حدود ۵۳ درصد افزایش یافته است و به نقل از یک مقام ایرانی نقل کرد که تعداد بشکه‌ها به ۲.۱ میلیون در روز رسیده است. یعنی بیش‌ترین تعداد از زمانی که آمریکا در دولت ترامپ تحریم‌ها را مجدداً علیه ایران اعمال کرد. ضمن اینکه در فضای بدون توافق، فشارهای تحریمی احتمالا به روند کاهشی خود ادامه خواهد داد. آینه‌پورن در ادامه مقاله ضمن هشدار در مورد عواقب هر گونه حمله علیه تأسیسات هسته‌ای ایران، بازسازی سریع تأسیسات، حرکت تهران به سمت ساخت سلاح‌های هسته‌ای، خروج از آن بی‌نتی و اخراج بازرسان و همچنین جمع‌آوری دوربین‌های آژانس‌را از جمله پیامدهای این اقدام دانست و تأکید کرد که در صورت وقوع این سناریو شکی نیست که ایران از تمام ظرفیت‌های خود برای انتقام‌گیری استفاده خواهد کرد و منافع آمریکا و متحدانش را در منطقه در معرض تهدید قرار خواهد داد. وی در پایان احیای برجام، به‌رغم کاستی‌های آن و جنجال‌هایی که با آن همراه خواهد بود را تنها گزینه ممکن و راه حل پیش‌رو برای حل مسائل ایران و آمریکا دانست.